iseomaniku kätte; jäid lahku, kuni Metztacken mõlemad külad ära ostis, mis Tartu piiskopp Johann talle 1536. a. ka kinnitas; sest ajast on Neeruti mõisa praeguse suuruse saanud. Metztacken'id kaotasid mõisa Vene-Poola sõja ajal, nende järeltulijad Nieroth'id said selle hiljemini tagasi. Nierothi järele kutsutakse mõisat Neerutiks; vana nimi vististi Mäeküla. Reduktsioonikomisjon tunnistas mõisa Nierothidele. Hiljemini on mõisa mitmete omandus, olles seejuures vähe pikemat aega v. Engelhardt'ide käes, kuni 1798. a. v. Kymmel'itele läheb ja neile võõrandamiseni jääb. Juurdekuuluva Ripina karjamõisa maale on tekkinud Lutika alevik. Mõisa plaanistati 1920. a. — Härrastemaja 1919. a. ära põlenud.

Päidla mõisa (saksa k. Samhof), 8.5 km Otepää alevist põhja pool. Kuulus vanasti v. Tiesenhausen'ite soole. Gustav Adolf andis mõisa 1630 Ledebuhr'idele, kes selle 1651. a. Appelblom'idele ära müüsid. Oli peale viimaste veel Brömsen'ite käes, kuni reduktsiooni alla langes. Reştitutsioonil said Brömsenid mõisa tagasi. Pärast seda veel parun Bruiningk'ite soo käes. Võõrandati v. Middendorf'idelt. Plaanistati ühes juurdekuuluva Saluala karjamõisaga 1920. a. — Härrastemaja vanem ja lihtne kiviehitus.

Palupera mõisa (saksa k. Palloper), pea kihelkonna läänepiiril, 12.8 km Otepää alevist ja 1.5 Pritsu jaamast. Oli vanasti Dücker'i soo omandus. Poola ajal võeti ära ja anti Bronsky'le. Dückeri pärijad said selle Rootsi ajal tagasi, kuid kaotasid ta Poola poolehoidmise pärast varssi jälle. Gustav Adolf annab mõisa Fersen'itele. Vene ajal olid Fersenid sunnitud mõisa ära müüma Uusikaupunki rahulepingu järele, sest et nad Vene riikkondsust vastu ei võtnud. Oli pärast seda v. Rennenkampf'ide, v. Samson'ite, parun Rosen'ite, parun Bruiningk'ite ja Fuchs'ide käes. Võõrandati v. Renteln'itelt. Plaanistati 1920. a. ühes juurdekuuluva Koiguta karjamõisaga; Eidu ja Mitri karjamõisa jagati aga varemini rendikohtadeks. — Härrastemaja kahekordne vanem puuehitus.

Kirikud, palvemajad, surnuaiad. Otepää (Püha Martini) kirik on ehitatud 17. aastasajal endise, sõdade ajal hävitatud kiriku asemele (93. joon.). Torn on ehitatud 1860. aastal. 1889.—91. a. ehitati kirik ümber, kuna endine torn alale jäi. Altaripilt on H. Sprenael'i maalitud 1880. a., kell 1853. a. Riias valatud. Tähelepanemisväärilise on kirikus paas-hauakivi pealkirjadega, mis aga aja jooksul niivõrt on ära kulunud, et praegu pealkirjade lugemine õige raske on.

Kirikul on 0.25 km eemal surnuaed, laiendatud ja õnnistatud 1911. a.

Kastolatsi apostliku õigeusu (Neitsi Maarja Rõõmukuulutamise püha auks pühendatud) kiriku on Sinod 1873. a. ehitanud. Ehitus on ristikujuline, köetav. Surnuaedu on kirikul 2: Kastolatsi (kiriku lähedal) ja Nüpli (samanimelises mõisas).

Ilmjärve apostliku õigeusu (Jumalailmumise) kirik on ehitatud 1873. a. Ilmjärve kroonumõisa maa peale. Ehitus on maakivist, ristikujuline, viie torniga ja köetav. Vana kirik oli